

Végítélet és ítékezés – Liberális-e Isten? Megítéli-e minden ember tetteit, szavait és gondolatait a végső időkben, és nekünk is meg kell-e ítélnünk azokat?

1. Gyülekezetünkben 2015 nyarán többen meghallgattuk Beregi Lászlónak a Róm 6–8-ról és a „Fiúságról” szóló kitűnő előadás-sorozatát (ami a Kicsérélt élet konferenciák általa átdolgozott anyaga, ld. szegybp.org/letoltes/2015/CSH), amely mélyen megérintett, és még hónapokkal később is meglepő gyümölcsöket termett az életemben. Már akkor sokat foglalkoztatott az „elengedéstről” szóló tanítása (illetve annak helyes értelmezése), és néhány prédikáció mostanában újból élm hozta ezt a fontos kérdéskört (különösen Mentler Gyula 2015.11.08-i, „Szabadok vagyunk, korlátokkal – Lehet, hogy Isten liberális?” c. igehirdetése, ld. szegybp.org-on; Gyulától sokat tanultam és sok segítséget kaptam, amiért nagyon hálás vagyok neki). Egyesek szerint a Bibliának az utolsó ítélet(ek)ről szóló bőséges tanítása csupán a nem hívőkre vonatkozik, a hívők pedig mintha előre „megajánlott jegyet” kaptak volna e végső „vizsgát” illetően, hiszen Isten „elfelejti bűneinket”, és „a tenger mélyére dobja minden vétünköt” (Mik 7,19; vö. Zsolt 103,8-22). Az alábbiakban megpróbálom összefoglalni, mit tanít szerintem a Szentírás a végső ítélet(ek)ről és a helyes keresztény életéről, hogyan egyeztethető ez össze a fenti tanításokkal (azok különféle értelmezéseivel), s milyen következtetéseket vontam le mindebből magamra és másokra nézve. Vö. Cseri Kálmán: Feltámadás és ítélet (2009.08.30., refpasaret.hu/pasaret/pred.php?id=1713).

2. Pál apostol a korinthusi HÍVŐKNEK írja: „Mert **mindnyájunknak** leplezetlenül kell odaállnunk a Krisztus ítélőszéke elé, hogy **mindenki megkapja, amit megérdemel, aszerint, amit e testben cselekedett**: akár jót, akár gonoszt. Mivel tehát ismerjük az Úr félelmét, embereket győzünk meg, Isten előtt pedig nyíltan állunk” (2Kor 5,10-11; vö. Róm 14,10). Részletkérdés, hogy Isten melyik személye fog megítélni minket; ebből a szempontból sincs lényegi különbség az Atya és a Fiú között, ld. az alábbi idézeteket is. Vannak cselekedet értékű **szavak** is – pl. (hamis) tanúskodás –, Jézus pedig kijelentette: „*mondom nektek, hogy minden haszontalan szóról, amelyet kimondanak az emberek, számot fognak adni az ítélet napján: mert szavaid alapján mentenek fel, és szavaid alapján marasztalnak el téged*” (Mt 12,36-37). Tehát a tetteinket és szavainkat egyaránt meg fogja ítélni Isten a végső számadásunk napján.

3. Miután Pál a Római levél 1. fejezetében leírja az ítéletre (kárhozatra, vagyis a pokol örökös büntetésére, ld. hivo.hu/pokol.htm) méltó tetteket, a 2. fejezetben kifejti, hogy Isten „**mindenkinek cselekedetei szerint fog megfizetni**: azoknak, akik állhatatosan jót cselekedve törekszenek dicsőségre, megbecsülésre és halhatatlanságra, örök életet ad; azoknak pedig, akik viszálykodók, akik ellenállnak az igazságnak, és a hamisságot követik, haraggal és bosszúállással fizet majd” (6-8. v.). Az ezt követő igeversék szerint mindez pogányokra és zsidókra egyaránt vonatkozik, s az imént idézett 2Kor 5,10 szerint nyilván minden hívőre is (Pál itt a római hívőknek ír): „Mert amikor a pogányok, akik nem ismerik a törvényt, természetes eszük szerint cselekszik azt, amit a törvény követel, akkor ezek a törvény nélküliek önmaguknak szabnak törvényt. Ezzel azt bizonyítják, hogy a törvény cselekedete be van írva a szívükbe. Erről lelkiismeretük és egymást vádló vagy éppen védő gondolataik együtt tanúskodnak majd, azon a napon, amelyen **megítéli Isten az emberek rejtett gondolatait az én evangéliumom szerint Krisztus Jézus által**” (Róm 2,14-16). Tehát Isten nemcsak a tetteinket és a szavainkat, hanem a gondolatainkat is végső próbának/tesztnek/vizsgának/ítéletnek veti majd alá. Az ítélet alapvetően kétféle lehet: menny vagy pokol (Róm 2,6-10; vö. pl. Mt 25; Jel 20,12-21,8). Nincs harmadik lehetőség (tisztítótűz, lélekvándorlás stb.; ld. 1Thessz 4,15-17; Zsid 9,27; vö. hivo.hu/katolikus.htm).

4. A Róm 3,9-18 előre közli a lesújtó eredményt: „**Nincsen igaz ember egy sem**” (10. v.; vö. 24. v.; Zsolt 14,1-3). Hála az Atya Isten irgalmának és Krisztus kereszthalálának, nem kell mindnyájunknak elszenvednünk e jogos és igazságos ítélet méltó következményét, az örökös szenvedést, ami osztályrészünk lenne, ha örök sorsunk (csak) a tetteinken múlna. **Egyedül Isten kegyelméből, hit által** menekülhetünk meg e kárhozható ítélettől (vagyis válhatunk igazgá és üdvözülhetünk): „*Mert a törvény cselekedeteiből nem fog megigazulni egyetlen halandó sem öelötte. Hiszen a törvényből csak a bűn felismerése adódik... Ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által*” (Róm 3,20). A Róm 4 és a Gal 2–5 részletesen kifejti az Efezus 2,8-9 nagy igazságát: „*kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék.*”

5. Akkor tehát mindent „elengedve” **kényelmesen hátradőlhetünk** abban a hitben, hogy ha egyszer igazán Jézusba vetettük a hitünket/bizalmunkat, akkor minket már nem érint az Úr végső ítélete? Ennek a téves értelmezésnek nemcsak a korábban idézett igék mondanak ellent, hanem a Jak 2 is: „*Testvéreim, mit használ, ha valaki azt mondja, hogy van hite, de cselekedetei nincsenek? Vajon üdvözítheti-e őt egyedül a hit? ... Ugyanígy a hit is, ha cselekedetei nincsenek, halott önmagában... Látjátok tehát, hogy cselekedetekből igazul meg az ember, és nem csupán a hit által*” (14., 17., 24. v.). A valódi, üdvözítő hit (görögül *πισztisz*) hűséget is jelent, vagyis elválaszthatatlan a belőle fakadó cselekedetektől. Isten a szívünket (a hitünket) nézi, de figyelmeztet, hogy a tetteink alapján ítéel meg minket – számunkra és mások számára ugyanis csak ezek láthatók, s ezek mutatják, milyen a hitünk valójában.

6. Nem mond ennek ellent a János 5,22-24 sem: „*Az Atya nem is ítéel senkit, hanem az ítéletet egészen a Fiúnak adta át, hogy mindenki úgy tisztelje a Fiút, ahogyan az Atyát tisztelik... Bizony, bizony, mondom néktek: aki hallja az én igémet, és hisz abban, aki elküldött engem, annak örök élete van; sőt ítéletre sem megy, hanem átment a halálból az életbe.*” Az „*ítélet*” szó itt kárhozható ítéletet jelent (vö. Károli-ford.), azaz a valódi hívők nem mennek kárhozatra, de alá lesznek vetve Isten „tűzpróbájának”, melynek eredménye **jutalom vagy „tűzkár”** lesz. Az 1Kor 3,12-15-ben olvassuk: „*Azt pedig, hogy ki mit épít erre az alapra: aranyat, ezüstöt, drágakövet, fát, szénát, szalmát; az a nap fogja világossá tenni, mivel tűzben jelenik meg, és akkor mindenkinek a munkája nyilvánvalóvá lesz; és hogy kinek mit ér a munkája, azt a tűz fogja kipróbálni. Ha valakinek a munkája, amelyet ráépített, megmarad, jutalmat fog kapni; de ha valakinek a munkája megég, kárt vall. Ő maga megmenekül ugyan, de úgy, mint aki tűzön ment át.*” Micsoda „égés” lesz, amikor kiderül minden (titkos) gondolatunk, szavunk és tettünk! (Vö. Lk 12,1-5.) Pál imént idézett szavai talán elsősorban a tanítókra vonatkoznak, ám a Zsid 5,12 szerint van olyan „*lelki életkor*”, amikor a hívőknek „*már tanítóknak kellene lenniük*” (s úgy látszik, ezt a kort a levél írója az összes olvasójára egyformán vonatkoztatta). A tanítóknak persze „*súlyosabb ítéletben lesz részük*” (Jak 3,1), ám ettől nem elriasztani kell magunkat és egymást (meghagyva mindenkit a lelki kiskorúságban; Zsid 5,12), hanem éppen hogy törekednünk kell rá, másokat is erre buzdítva, akár viták árán is – természetesen mellőzve a viszálykodást, ami nem könnyű, de kellő érettség mellett lehetséges.

7. Annak alapján is nyilvánvaló mindez, hogy „*amikor... eljön a tőkéletes, eltöröltetik a töredékes... Mert most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről színre; most töredékes az ismeretem, akkor pedig úgy fogok ismerni, ahogyan engem is megismert az Isten*” (1Kor 13,10-12). Ha pedig ilyen ismeretünk lesz, akkor bizonyára ismerni fogjuk minden korábbi tettünk, szavunk és gondolatunk valódi súlyát és következményét is – ugyanúgy, ahogy Isten ismeri azokat. Ő nem felejt el semmit (hisz mindig mindent tud, és sosem változik, ld. Jak 1,17; Zsid 13,8), legfeljebb „*nem emlékezik meg többé*” a bűneinkről, nem rója fel azokat, és nem

büntet minket miattuk úgy, ahogy megérdemelnénk; a bennünk élő Krisztus érdeméért nem ítélt kárhozatra minket értük, de legkésőbb az ítélet napján „számon kéri” rajtunk őket, különösen ha nem vallottuk meg azokat (Zsid 8,12; Iz/Ézs 43,25). Az Ő égető jelenlétében legalább egy „pillanatra” meg kell majd állnunk „mezítelenül”, amikor indítékaink is napvilágra kerülnek. Jobb, ha már most naponta gyakoroljuk ezt Igéjének tükre segítségével! „*Mert Isten igéje élő és ható, élesebb minden kétélű kardnál, és áthatol az elme és a lélek, az üzletek és a velők szétválásáig, és megítéli a szív gondolatait és szándékait. Nincsen olyan teremtmény, amely rejtve volna előtte, sőt mindenki mezítelen és fedetlen az ő szeme előtt. Neki kell majd számot adnunk... Mert a mi Istenünk emésztő tűz*” (Zsid 4,12-13; 12,29).

8. Ami az **alkalmazást** illeti, **néhány konkrét bűn, amelyben való megmaradás kizárja az üdvösséget:** „*Vagy nem tudjátok, hogy igazságtalanok nem örökölhettek Isten országát? Ne tévelyegjétek: sem paráznák [ld. hivo.hu/hazassag.htm], sem bálványimádók, sem házasságtörők, sem bujálkodók, sem fajtalanok [ld. hivo.hu/homoszex.htm], sem tolvajok, sem nyereszkesek, sem részegesek, sem **rágalmazók**, sem harácsolók nem fogják örökölni Isten országát*” (1Kor 6,9-10). „*De a gyáváknak és hitetleneknek, az utálatosoknak, gyilkosoknak és paráznáknak, a varázslóknak és bálványimádóknak, és minden hazugnak meglesz az osztályrésze a tűzzel és kénnel égő tóban: ez a második halál*” (Jel 21,8). Ha úgy gondolnánk, hogy mindez nem vonatkozik ránk, olvassuk el Jézus hegyi beszédét (Mt 5–7) és pl. az 1Jn 3,14-18-at: „*Mi tudjuk, hogy átmentünk a halálból az életbe, mert szeretjük testvéreinket: aki nem szereti a testvérét, az a halálban van. Aki gyűlöli a testvérét, az embergyilkos; azt pedig tudjátok, hogy az embergyilkosnak nincs örök élete. Abból ismerjük a szeretetet, hogy ő az életét adta értünk; ezért mi is tartozunk azzal, hogy életünket adjuk testvéreinkért. Aki pedig világi javakkal rendelkezik, de elnézi, hogy a testvére szükségét szenved, és bezárja előtte a szívét, abban hogyan lehetne az Isten szeretete? Gyermekeim, ne szóval szeressünk, ne is nyelvel, hanem cselekedettel és valóságosan.*”

9. Meg kell vallanom, hogy az idézett igék szerint magam is **többszörös gyilkos vagyok**, hiszen nem is oly rég (jó 20 éves „hívó múlttal” a hátam mögött) több testvéremet is gyűlöltem – legalábbis haragudtam rájuk, és erre legfeljebb csak részben volt jó okom. Te még nem tettél ilyet, kedves Testvérem? „*Hallottátok, hogy megmondatott a régieknek: Ne ölj! Mert aki öl, méltó arra, hogy ítélkezzenek felette. Én pedig azt mondom nektek, hogy aki **haragszik atyjafiára** [ok nélkül; Károli], méltó arra, hogy ítélkezzenek felette, aki pedig azt mondja atyjafiának: **Ostoba!** – méltó a főtörvényszéki eljárásra; aki pedig azt mondja: **Bolond!** – méltó a gyehenna tüze*” (Mt 5,21-22).

10. Jézus alighanem azért mond ki ilyen kemény ítéletet arra, aki a **testvérét bolondnak** (más fordítások szerint ostobának, eszeveszettnek, hülyének – esetleg ördögtől megszállottnak/megkötözöttnék?) mondja, mert (1) mindnyájan „tükrő által homályosan látunk” (1Kor 13,12), más szóval – ahogy a pszichológusok szokták mondani – többé-kevésbé mindnyájan „bolondok” vagyunk (téves látásúak és cselekedetűek, azaz bűnösök [ezt is jelenti a bibliai „bolond” szó]), ezért nincs jogunk megítélni egymás elméjének épségét, hanem csak a tetteit (a Biblia alapján; ld. Róm 14,4; Jak 4,11-12; vö. hivo.hu/pszichop.htm); (2) ez az ítélkezés (akár a bűn megítélése is, különösen ha mindez szeretetlenül, kíméletlenül, meggondolatlanul, öntelten tesszük) kölcsönösen öngerjesztő folyamat lehet: haragba, bűnbe, sőt akár örületbe kergetheti a megítéltet, de az ítélkezőt is, aki e tétellel valójában önmagát ítéli meg (ahogy sajnos én is tettem sokszor), ld. Jak 2,13; vö. Mt 25,31-46.

11. Nagyon fontos megjegyezni, hogy a Róm 14-ben az **ítélkezés tilalma** a „hitben erőtlenek” olyan nézeteire és gyakorlatára vonatkozik, amelyek **önmagukban nem jelentenek**

bűnt – zöldség-/mindenevés (tisztátalan ételké is, 14-21. v.), (ünne)napok meg(nem)különböztetése –, hisz Pál azt mondja: „*az Isten befogadta őt*” (3. v.), mindegyik „*az Úrért*” teszi, amit tesz (6. v.), és „*mindegyik legyen bizonyos a maga meggyőződésében*” (még ha az téves is, de nem bűnösen; 5. v.). Az itt említett dolgok csak azok esetében minősülnek bűnnek, akik annak tartják őket („*semmi sem tisztátalan önmagában, hanem ha valaki valamit tisztátalannak tart, annak tisztátalan az*”; 14. v.). Pál tudta, hogy az Ószövetség tisztasági előírásai már csak azokra nézve kötelezők, akik nem tudják, hogy Jézusban mindez beteljesedett és így idejét múlta. Egyébként **minden tett bűn annak, aki azt bűnnek tartja**, hiszen aki a hite/meggyőződése/lelkiismerete ellenére cselekszik, az vétkezik, tönkretéve hitéletét és bizonyágtételét („*minden, ami nem hitből származik, az bűn*”, 23. v.; vö. Fil 3,16: „*amire eljutottunk, aszerint járjunk*”). Ilyen esetekben a „*hitben erősek*” nem ítélik meg a gyengéket – sőt, amennyire lehet, tekintettel kell lenniük azok gyengeségére, nehogy megbotránkoztassák (bűnbe vigyék) őket (Róm 14,13.21; 15,1kk; vö. 1Kor 4,1-5; 6,12-20; 8; 10 [a Róm 14 nem a bálványáldozati húsról szól, bár az elv arra is hasonlóan alkalmazható]). Mások megbotránkoztatása néha elkerülhetetlen vagy legalábbis szükséges – Jézus többször is tudatosan megtette (Mt 13,[41.]57; 15,12; 26,31; Jn 6,61; vö. Mt 18,6k; mindenütt ugyanaz a görög szó [szkandalizó] szerepel), sőt Ő maga volt a botránkozás/megütközés köve (1Pt 2,6-8). Hozzá tartozói a buzgó szolgálatát látva el akarták fogni Őt, „*mivel azt mondták: magán kívül van*” (Mk 3,20k). Egyesek Pált is bolondnak/esztelennek tartották (2Kor 5,13; 11,16kk; Károli); hívők és nem hívők nemritkán kölcsönösen bolondnak vélik egymást (1Kor 1,18-29).

12. Viszont vannak olyan dolgok, amelyek **mindig bűnnek számítanak, függetlenül attól, hogy valaki annak tartja-e őket vagy sem**. Természetesen súlyosabb az a bűn, amit az ember tudatosan követ el, tehát tudva, hogy éppen vétkezik. A tudatosság mértéke persze sokféle lehet az enyhe (vagy akár tudatalatti) sejtéstől egészen a nyílt lázadásig. Ha valakinek a tettei/szavai egyértelműen ellentétesek Isten Igéjével (vagyis a Biblia bűnnek mondja őket, és különösen ha az üdvösséget kizáró bűnöknek [„*halálos bűnök*”?, vö. 1Jn 5,16k]), akkor a szeretet és Isten parancsai miatt kötelességünk szelíden, szeretettel és alázattal **meginteni vétkező testvérünket** (lehetőleg szóban, meghallgatva a válaszát, készen a megbocsátásra/bűnvallásra, a szállak/gerendák saját szemünkből való eltávolítására; Mt 7,1-5; 18,21-35), miután „megítéltük” a bűnét (Mt 18,15-20; Gal 6,1; 1Kor 6,1-8 stb.). Pál és János nyilvánosan (levélben) megintett egyéneket (gyakran név szerint, s végső soron az egész világ előtt) és gyülekezeteket viszálykodásért (Fil 4,2; 1Kor 3,1kk [testies kiskorúságért is]), parázsnaságért (1Kor 5), (hitetlenek előtti) pereskedésért (1Kor 6), képmutatásért (Gal 2,11kk; vö. Mt 7,1-5, amely a képmutató ítélkezést tiltja, nem a bűn helyénvaló megítélését), tévtanításért (Gal 3,1kk), dicsőségvágyért és rágalmazásért (3Jn 9k) stb. Pál hasonlóra biztatta Timóteust (1Tim 5,19k). Ezek a gyülekezetek persze még fiatalok voltak, de a Jelenések 2–3-ban János/Jézus által keményen megfeddett közösségek már nem (annyira). Természetesen mindegyik említett levélíró a Szentlélek által szólt, de Jézus nekünk is (Lelkének) jelenlétét és vezetését ígéri hasonló helyzetben (Mt 18,18-20; Róm 8,1-17; 1Kor 2,12-16).

13. Adott esetben nehéz lehet annak eldöntése, hogy a testvérünk valóban vétkezik-e a Biblia szerint (és ha igen, mennyire tudatosan teszi ezt – ilyen szempontból is nagy a jelentősége a helyes tanításnak). Gyülekezetünkben a legnagyobb viták és feszültségek illyesimből adódtak (válások és ahhoz közeli helyzetek eltérő megítélése). Mind a gyakorlatra, mind a tanításra vonatkozó egyéni és közösségi **döntések helyessége erősen függ az egyén/közösség szentségének mértékétől** (mit tekint általában bűnnek, és mit néz el; milyen és mennyi jót tesz vagy mulaszt el), valamint az Isten iránti engedelmség készségétől, a szentségre törekvéstől:

„Ha valaki kész cselekedni az ő akaratát, felismeri erről a tanításról, hogy vajon Istentől való-e” (Jn 7,17). Pl. egy (házastársi) konfliktus esetén (is) igen veszélyes, ha csak az egyik felet hallgatjuk meg (igazán), vagy ha indulatosan és/vagy részrehajlóan közelítjük meg a problémát. Így valódi segítség és építés helyett súlyos rombolást okozhatunk az egyénekben és a közösségekben egyaránt (pártokra szakadás). Rendkívül fontos ilyenkor, hogy a közösség vezetői helyes döntéseket hozzanak, és azokat a közösség egységesen elfogadja.

14. Jézus azért is említhette az ítélezéssel kapcsolatban a **haragot** (mint gyűlölködő, „gyilkos” indulatot), mert általában a **bűneinkkel**, de különösen a **haragunkkal** (amely többnyire a sértett büszkeségünkből táplálkozik) könnyen **támadási felületet biztosítunk az ördögnek**: „*»Ha haragustok is, ne vétkezzetek«: a nap ne menjen le a ti haragotokkal, helyet se adjatok az ördögnek*” (Ef 4,26-27). A Mt 5,22 Károli-féle fordításában szereplő „ok nélkül” szavak jelezhetik, hogy a harag indokolt is lehet – bár ez az emberek haragja esetében elég ritka (vö. Jézus haragjával [Mk 3,5] és tévedhetetlen ítéletével [Mt 23,17-23]). Így aki „a bolondságához illően” (vagyis büszkén, haragosan, bűnösen) felel a (bűnös) bolondnak, az könnyen nemcsak a bolondhoz hasonlónak, hanem maga is bolonddá lehet (akár a megőrülést/megszállottságot is beleértve): „*Ne felelj az ostobának a bolondságához illően, mert magad is hasonló leszel hozzá! Felelj meg az ostobának a bolondságához illően, hogy ne tarthassa magát bölcsnek*” (Péld 26,4-5). Tehát ez a harag mögötti **büszkeség az igazán „ördögi bűn”**, nem pedig az ún. okkult bűnök (ld. hivo.hu/okkult.htm). A harag mögött gyakran Isten iránti bizalmatlanság rejlik, amikor azért vagyunk dühösek, mert valami nem úgy alakult, ahogy vártuk, elterveztük vagy szerettük volna, és nem bízunk Urunk tökéletes tervében, akaratában és hatalmában.

15. A **szeretet nem feltétlenül a testvérünk életében levő meg nem vallott bűnt fedezi el** (hiszen együtt örül az igazsággal, és nem leplezi, hanem leleplezi „*a sötétség haszontalan cselekedeteit*”, ld. Ef 5,10-13), **hanem gyakran a saját bűnösségünket (is)**, „*mert aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt*” (Róm 13,8-10), s ilyen értelemben „*tökéletes*” (1Jn 4,17-18). Ugyanakkor a szeretet mindig a lehető legjobbat hiszi (feltételezi) a másiról, amit csak tud (1Kor 13,6-7), s ezzel elő is segíti, hogy a másik valóban a jót tegye. Ennek fordítottja is igaz: ha rosszat feltételezünk valakiről, nagyobb eséllyel fog rosszat tenni. (Persze a negatív előítéleteknek lehet alapjuk a rossz tapasztalat; itt is beindulhat az ördögi kör.) Nyilván kell némi kapcsolat, ismeretség a két fél között ahhoz, hogy egymásról kölcsönösen jó előfeltevéseket és jóindulatot feltételezve tudják egymást szeretettel inteni. Ennek nagy részét mindkét oldalon (feltételezőként és feltételezettként), pozitív és negatív értelemben egyaránt magam is tapasztaltam gyerekként, apaként, férjként és gyülekezeti tagként. Tehát a jó/rossz feltevéseink, (elő)ítéleteink sokszor önbeteljesítő jóslatként működ(het)nek; az indulat pedig gyakran (további) indulatot szül másokban, míg a szelídség inkább kioltja a haragos indulatokat (Péld 15,1). Különösen káros és veszélyes, ha a hívő testvéreinkről azt feltételezzük, hogy az ellenség „beépített emberei”. Persze ilyesmi is előfordulhat, de ezt nem feltételeznünk kell, hanem a tetteket biblikusán megítélve „bizonyítani”. Sajnos, gyülekezeti tagként 11 éve és idén (valamint a kettő közötti időben) sokszor a valóságnál rosszabbat feltételezve, helytelenül gyakoroltam az intést, aminek egészen máig ható súlyos következményeit látom. Természetesen minden bűnért részben az elkövetőt terheli a felelősség, de mások bűneiben is részesek lehetünk – magam sokak bűnében részes vagyok, és a jelen írással többek között ezt igyekszem helyrehozni, beleértve a **bűnvallást is, melynek általában legalább az érintettek körére ki kell terjednie**, sőt lehetőleg azokra is, akik értesültek róla. Ezt diktálja a szeretet, hiszen a bűn közvetlenül sérti az érintetteket, és árt nekik, ráadásul rossz példát, kísértést jelent(het) azoknak,

akik tudnak róla (ezt a kört persze egy idő után gyakran nehéz felmérni, így általában nyugodtan bővíthető akár korlátlanul is). Erre vonatkozóan több bibliai parancsot (Jak 5,16; 1Jn 1,5-10; Péld 28,13) és példát is találunk (Mt 3,6; ApCsel 19,18).

16. **Épp a szeretet miatt is kötelességünk a tudtunkkal vétkező testvérünk megintése**: ha látjuk „égni a házát” (ilyen pusztító hatású a meg nem vallott bűn), akkor nem hagyhatjuk őt nyugodtan elaludni, hanem a rá(nk) váró sok kellemetlenség ellenére is minden erőnkkel igyekeznünk kell felrázni őt – természetesen előbb négy szemközt, szelíden beszélve vele, lehetőséget adva neki a magyarázatra/védekezésre, még ha abból támadás lesz is, azaz ő is megint bennünket (mennyei látás birtokában valójában örülnünk kéne ennek, hisz így mi is megszabadulhatunk a bűneinktől). Így nagyobb az esélye, hogy hitelt ad szavainknak, s (felismeri bűnét). (Ha nem így tesz, és indokoltnak látjuk, továbbvihetjük az ügyet megbízható tanúk, majd a gyülekezet elé; ld. Mt 18). Ha viszont **a magunk hibáit leplezzük/kicsinyítjük, míg erényeinket és az ő hibáit felnagyítjuk**, akkor könnyen lehet, hogy kapásból elutasít minket, anélkül hogy komolyan átgondolná feddő szavainkat (ezt persze helytelenül, a maga vesztére tenné, de abban így mi is részesek lennénk valamelyest). Inkább fordítva kell cselekednünk, saját bűnösségünket hangsúlyozva, őt pedig olyan szelíden intve, hogy az ne is hangozzék feltétlenül intésnek (különösen első ízben, hisz szükség esetén akár többször, többen is megkereshetjük őt külön-külön). **A megfelelő intéshez szükség lehet a jó kapcsolat kiépítésére**. Az intés helyes módját, az azt megelőző és gyakran szükségtelenné tevő lépéseket, valamint az alábbiakat illetően ld. a *Határaink: a felelősségteljes, érett és fegyelmezett szeretet elsajátítása – Az egyéni és közösségi konfliktusok és problémák biblikus megoldásának kulcsa – Hogyan tudunk hatni kapcsolatainkban a másik félre annak együttműködése nélkül?* c. írást (hivo.hu/hatarok.htm).

17. Ahhoz, hogy egy **közösség** (család, gyülekezet [„nagy család”], társadalom) **jó rendben működhessen, olyan hatalomra** van szükség, amely erős(kezü), de egyúttal erős belső (és külső) korlátokkal is rendelkezik, tehát mer élni a hatalmával, és szükség esetén él is vele, de ezt erős önmérséklettel és abban a tudatban teszi, hogy maga is alá van vetve külső hatalmaknak, s ha visszaél hatalmával, az visszaüt rá. A (keresztény) gyermek pl. alá van vetve a szüleinek, a feleség a férjének, az apa/férj a gyülekezetének (a gyülekezet vezetőit is beleértve), a gyülekezet vezetői (jó esetben) a gyülekezetnek, a gyülekezet az országos/egyetemes egyháznak (és a hatóságoknak, akárcsak az összes említett egyén/csoport), s mindezek Krisztusnak/Istennek. Ebben a sorban általában véve rendre csökken az alávetettség és/vagy a (személyes) életvitelbe való „beleszólási jog” mértéke – kivéve teljhatalmú Urunkat, aki viszont életünkben nemigen erőlteti ránk az akaratát, ám komolyan int minket.

18. Rendkívül **nagy a felelősségünk a gyülekezeti/egyházi vezetőknek: a nyáj pásztorainak, tanítóinak**. A Szentírásához hűen kell hirdetniük az Isten teljes akaratát (nem csupán annak egyes részeit vagy hígított változatát), s meg kell védeniük a nyájat a farkasoktól, „*akik fonák dolgokat beszélnek, hogy magukhoz vonzzák a tanítványokat*” (ApCsel 20,29-30). 2004-ben magam is közel jártam ehhez az eltévelyedéshez (ha bele nem estem), és néha talán 2015-ben is, bár egy éve inkább úgy éreztem, mintha a pásztorok magára hagyták volna az egyik juhok és a nyáját (mondván, hogy a farkas nem tartozik a nyájunkhoz, így tehetetlenek vagyunk), s ezért nekem kell a segítségére sietnem. Lehet persze, hogy épp a túlzott erősködéssel akadályoztam a pásztorok közbelépését; sokat hibáztam, vétkeztem, s közben talán juhból farkassá is váltam néha, eljátszva e juh (a fiam) bizalmát. Az egymásnak ugró bárányok (vagy farkasok) megfékezése részben a pásztorok feladata; ha nem teljesítik, annak a türelmesen várakozó szeretet mellett oka lehet a kényelem, félelem, hibás teológiai látás, büntudat, a

problémás juhoktól való megszabadulás vágya is. Egymás megintésekor nem feltétlenül baj, ha többen eltérően ítélünk meg egy helyzetet, és ennek megfelelően próbálkozunk az intéssel, csak tegyük ezt biblikus módon. **Viták esetén** a bölcs vezetők, „lelki emberek” feladata a megítélés, a szelíd helyreigazítás és a döntés (ld. 1Kor 2,13kk; 6,1-10; Gal 6,1).

19. Magát a fegyelmézést persze nem hárihatjuk át teljesen a vezetőinkre, és az sem helyes, ha kellő intés nélkül „kiszavazzuk”, kigolyózzuk a „kellemetlen alakokat”, vagy testvér helyett „ellenségnek” tekintjük őket (vö. 2Thessz 3,14k; 2Jn 10k). A Mt 18 szerint minden hívő feladata a megfelelő fokozatossággal és szeretettel végzett intés; ha nem vállaljuk ezt, akkor nem csoda, hogy senki sem akar vezető lenni köztünk. Abból, amilyen jól és szelíden tudjuk ezt végezni, elég világosan kiderül, mennyire lelki emberek vagyunk (Gal 6,1). A Mt 18-beli fegyelmzési folyamatból az is következik, hogy **nincs abszolút titoktartás**, és előfordulhat, hogy nemcsak a vétkező testvér „kényes információit” kell kiadnunk, hanem más érintettét is – pl. válások, paráznaság stb. esetén. Keresztény közösségként sosem szabad a bűnben (való megmaradásban) szövetkeznünk, hanem csak a szentségben! Bajtsi Miklós szerint minden életkornak megvannak a sajátos kísértései: a fiataloknak a szex, a középkorúaknak a pénz, az idősebbeknek pedig a hatalom/hírnév (több jó prédikáció található az alábbi linken, nemcsak tőle dbkgy.hu/predikaciok/2008.html, ld. 06.08). Az intés elmulasztása gyakran vezet **rágalmazáshoz**; s Cseri Kálmán 1979.02.25-i (22. perc), 03.11-i és 03.25-i, a rágalmazásról szóló kiváló prédikációiban mások (hátuk mögötti) rágalmazásának szótlan meghallgatását is határozottan elítéli, a „hüvös tartózkodás”, „okos számítás”, „gyáva meghunyászkodás”, „kegyetlen közöny” kifejezésekkel illetve azt (ld. hivo.hu/index.html#ih). Bővebben ld. hivo.hu/fegyelem.htm.

20. Jézus a homokra/sziklára épült ház példázata kapcsán figyelmeztette a sokaságot: „*Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram, hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei Atyám akarátát. Sokan mondják majd nekem ama napon: Uram, Uram, nem a te nevedben prófétáltunk-e, nem a te nevedben üztünk-e ki ördögöket, és nem a te nevedben tettünk-e sok csodát? És akkor kijelentem nekik: Sohasem ismertelek titeket, távozzatok tőlem, ti gonosztevők!*” (Ld. Mt 7,21-29.) A Mt 25,31-46-ban pedig kijelentette, hogy az ítélet napján a következő tettek alapján fogja elkülöníteni az üdvözülöket az elkárhozóktól: **éhezők megetetése, szomjazók megítatása, jövevények befogadása, mezítelenek felruházása, betegek és börtönben levők meglátogatása**. Ha esetleg a hívők nem is lennének ott ennél a konkrét ítéletnél, Jézus az ítélettel kapcsolatban mégis ezeket a cselekedeteket emelte ki az összes többi közül (szembeállítva őket a prófétálással, ördögűzéssel és csodatevéssel), így ezt a fontos tanítását mindenkinek érdemes nagyon komolyan vennie!

21. Pál hozzáteszi: „*Öljétek meg tehát tagjaitokban azt, ami csak erre a földre irányul: a paráznaságot, a tisztátalanságot, a szenvedélyt, a gonosz kívánságot és a kapzsiságot, ami bálványimádás, mert ezek miatt haragszik Isten*” (Kol 3,5). „*Mert ha test szerint éltek, meg kell halnotok, de ha a Lélek által megöltétek a test cselekedeteit, élni fogtok*” (Róm 8,13). „*Mert a bűn ellen való harcban még nem álltatok ellen egészen a vérig*” (Zsid 12,4). A Róm 8 végének téves értelmezése az, hogy ha egyszer őszintén befogadtuk Krisztust, akkor nyugodtan eléledgelhetünk a bűneinkben, mert „biztos jegyünk van a mennybe”. Pál épp az ellenkezőjét tanítja itt: bármilyen nyomorúsággal, szorongatással, üldözéssel..., fegyverrel „*szemben diadalmaskodunk az által, aki szeret minket*” – vagyis Krisztus hit által megtart bennünket mindvégig, hogy ne bukjunk el (végképp; Róm 8,35-37; vö. Zsid 10,38k). Az 1Kor 10,13-ban pedig hozzáteszi az apostol: „*Emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtlön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a*

szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni.” Jézus több helyen is még erőteljesebb kifejezésekkel buzdított a kéjsóvár tekintettel és más bűnökkel szembeni könyörtelen harcra: „*Ha a jobb szemed [vagy kezed] visz bűnre, vágd ki [vágd le], és dobd el magadtól, mert jobb neked, ha egy vész el tagjaid közül, mintha egész tested vettetik a gyehennára*” (Mt 5,28kk; vö. 18,8k). Természetesen nem az öncsonkítást javasolta (és nem is mások kezének levágását, amire a bűnös ember könnyebben kapható, ld. „Szent” István király és az iszlám saria példáját), hanem az eltökélt önfegyelmet és a kísértés kerülését.

22. Természetesen elsősorban nem a jutalom reménye és/vagy az ítélettől való félelem miatt kell a jót tennünk, hanem Urunk iránti **szeretetből** (melyben „nincs félelem”, 1Jn 4,18). (Alighanem ő maga, az ő közelsége és színről színre látása lesz a jutalmunk [java], mint ahogy az ítélet [zöme] is ennek hiánya lesz. A jótetteink bizonyos értelemben magukban hordják azonnali jutalmukat: hogy Atyánknak tetszhetünk már most és az örökkévalóságban is; ld. Mt 25,21; vö. Zsid 11,6; Dán 12,2k.) Ám ő jól tudja – és mi is mindnyájan tudjuk –, hogy a szeretet motivációja önmagában gyakran kevés nekünk; ezért gondoskodott többek között az itt leírt súlyos figyelmeztetésekről (hogy Őt félve eljussunk az igazi szeretethez, ld. 2Kor 5,10-15). No meg azért is, mert mindezek fényében tudjuk igazán értékelni jó Atyánk csodálatos **kegyelmét!** Életünkben semmi jó nincs magunktól, a saját erőnkől („*Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, mit dicsekszel, mintha nem kaptad volna?*”; 1Kor 4,7); minden jó Isten (kegyelmének) ajándéka (Jak 1,17), Lelkének gyümölcse. Ezt az ajándékot nem ölbe tett kézzel kell várnunk (vö. hivo.hu/csendben.htm), hanem teljes igyekezettel, minden erőnket megfeszítve (1Kor 9,24-27). A Lélek gyümölcset (szeretet, öröm, békesség, türelem..., szelídség, önfegyelem), nem magunkból kell kicsiholnunk, hanem alázattal és gyermeki hittel, bizalommal kell kérnünk jó Atyánktól (Lk 11,13), majd gyakorolnunk abban a tudatban, hogy megkaptuk – bármilyen fájdalommal és szenvedéssel járjon is ez. A szenvedés garantált, de az öröm is; meg kell halnunk magunknak, de Krisztusban élhetünk az Úrnak (Mt 16,24-27). Ha görcsös igyekezettel törekszünk a tökéletességre, az épp az ellenkező hatást válthatja ki; ezért jobb, ha ENGEDJÜK, hogy „természetes” módon teremjen bennünk a Lélek gyümölcse (lásd a figyelmeztetést itt: hivo.hu/_kt.html#wesley). Bármennyire nehezen megfogható is a keresztény életnek ez az újabb paradoxonja, szerintem ezt jelenti a jó értelemben vett „elengedés”. A Bibliámban 2015 eleje óta a csendességem során megjelölöm azokat a részeket, amelyek felszólítással, tiltással vagy jó/rossz példával CSELEKVÉSRE intenek bennünket. Mire az Újszövetség végére értem, abban gyakorlatilag nem maradt jelöletlen lap. Az, hogy Isten liberális-e, attól függ, mit értünk ezen a szón. Akárcsak az egyéni vitákban, e téren is sokkal fontosabbak a konkrét tartalmi kérdések, mint a címkék – különösen ha azok politikai jellegűek, melyeket igen könnyű félreérteni és sokféleképpen értelmezni. Egyes itt tárgyalt kérdések további fejtegetését ld. „A teljes evangélium Pál apostol Római levele szerint – Az ép elméjű és lelki keresztény” c. írásban (hivo.hu/teljesev.htm). Minden írásomhoz hasonlóan a fentiek is csupán szerény véleményemet tükrözik, természetesen a tévedés lehetőségével – bár magam ezen elvekre igyekszem építeni az életemet (ami kötelességem mindaddig, amíg az esetleges tévedésemről meg nem győződöm).

Hargitai Róbert (www.hivo.hu), 2016.02(–2020.12.)

Változtatás nélkül szabadon másolható.

Minden emberi nézet (rendszer) tartalmaz hibákat – az enyém is. Az itt kifejtett nézeteim csupán szerény véleményemet tükrözik (és azt sem feltétlenül naprakészen), kéretik saját felelősségre olvasni!